

OECD Economic Outlook: June No. 77 - Volume 2005 Issue 1

Summary in Greek

Οικονομικές Προοπτικές του ΟΟΣΑ, Τόμος 2005, Τεύχος 1, Αριθμός 77, Ιούνιος

Περίληψη στα ελληνικά

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

ΑΠΩΛΕΙΑ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΚΑΙ ΩΘΗΣΗΣ;

του Jean-Philippe Cotis, Επικεφαλής Οικονομολόγου

Το σενάριο που προέβλεπε την ομοιόμορφη ανάκαμψη των χωρών του ΟΟΣΑ δεν έγινε πραγματικότητα. Μολονότι υλοποιήθηκαν ορισμένα στοιχεία του σεναρίου, όπως η σχετικά επιτυχής «ομαλή προσγείωση» των Ηνωμένων Πολιτειών και η άνοδος της οικονομικής δραστηριότητας στην Ιαπωνία, δεν επιτεύχθηκε διατηρήσιμη ώθηση της ευρωπαϊκής οικονομίας. Πράγματι, με την πάροδο του χρόνου καθίσταται σαφές ότι οι συγκυριακοί λόγοι (πόλεμος στο Ιράκ, διακυμάνσεις των τιμών πετρελαίου και εμπορευμάτων, συναλλαγματικές διακυμάνσεις κ.λπ.) δεν επαρκούν για να ερμηνεύσουν τις αλλεπάλληλες αποτυχίες ανάκαμψης στην ηπειρωτική Ευρώπη. Ως εκ τούτου, οι αναπτυξιακές προοπτικές, τόσο των χωρών του ΟΟΣΑ όσο και της παγκόσμιας οικονομίας, διαγράφονται σήμερα πολύ διαφορετικές, από σταθερές στην Ασία έως επιστρέφουσες στα φυσιολογικά επίπεδα στις Ηνωμένες Πολιτείες και ασθενείς έως αβέβαιες στην Ευρώπη. Η απόκλιση αυτή των οικονομικών προβλέψεων δεν θα συμβάλει στην εξισορρόπηση των υφιστάμενων ισοζυγίων τρεχουσών συναλλαγών και ενδεχομένως να συντελέσει στην πτώση της συνολικής ζήτησης παγκοσμίως. Μολαταύτα, οι προοπτικές αυτές δεν είναι λαξευμένες σε βράχο, αντίθετα, όπως πάντα, θα εξαρτηθούν από την αποτελεσματικότητα των μακροοικονομικών και των διαρθρωτικών πολιτικών και από την ικανότητα τους να προσαρμοστούν στο παγκοσμιοποιούμενο περιβάλλον.

Σε περιφερειακό επίπεδο, οι Ηνωμένες Πολιτείες εξέρχονται από τη στασιμότητα και η ανάπτυξη της οικονομίας αναμένεται να συνεχιστεί σύμφωνα με τις μακροπρόθεσμες τάσεις. Ύστερα από μερικά χρόνια ανάκαμψης, η οικονομική δραστηριότητα εξακολουθεί να βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά στην εγχώρια ζήτηση, με τη συμβολή των καθαρών εξαγωγών να παραμένει περιορισμένη. Συγκεκριμένα, μολονότι οι εισαγωγές μειώθηκαν απροσδόκητα κατά το πρώτο τρίμηνο, η συνεισφορά των καθαρών εξαγωγών στην ανάπτυξη ήταν μικρή παρά την ουσιαστική υποτίμηση της πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας του δολαρίου.

Στην ηπειρωτική Ευρώπη μετά την ενθαρρυντική ανοδική πορεία του πρώτου εξαμήνου του 2004, η ανάπτυξη εξασθένησε κατά το δεύτερο μισό παράλληλα με τη μείωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επιχειρήσεων. Παρά τη φαινομενική βελτίωση στις αρχές του 2005, η ανάπτυξη ατονεί εκ νέου και δεν διαφαίνεται ανόρθωση πριν το τέλος του 2005. Η αιφνίδια αυτή εξασθένηση οφείλεται κυρίως στην ανατίμηση του ευρώ και την άνοδο των τιμών του πετρελαίου. Όμως έλαβε μεγαλύτερες διαστάσεις σε χώρες όπως η Ιταλία και η Γερμανία, λόγω της σαφούς και έμμονης δυσκαμψίας τους έναντι των εξωτερικών κλονισμών σε αντίθεση με μικρότερες οικονομίες όπως η Ισπανία και οι Σκανδιναβικές χώρες, οι οποίες επέδειξαν ικανοποιητική αντοχή. Η ευπάθεια της ζώνης ευρώ στους κλονισμούς δυσχεραίνει σημαντικά τη βραχυπρόθεσμη πρόβλεψη: για την επίτευξη σταδιακής ανάκαμψης, όπως αναμένεται σε αυτές τις *Οικονομικές Προοπτικές*, θα απαιτηθεί η ελάχιστη δυνατή εξωτερική σταθερότητα.

Η συνολική και άμεση αντιμετώπιση της χρόνιας δυσκαμψίας και της αποκλίνουσας δραστηριότητας στο εσωτερικό της ευρωζώνης είναι κεντρικής σημασίας τόσο για τις προοπτικές ανάπτυξης των ενδιαφερομένων χωρών όσο, έως ένα βαθμό, και για τη φερεγγυότητα της ίδιας της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Στη Γερμανία το πρόβλημα συνίσταται στην έμμονη μείωση της εγχώριας ζήτησης παρά την ισχυρή ώθηση από πλευράς εξαγωγών. Στην Ιταλία ο εκτεθείς στο διεθνή ανταγωνισμό εμπορικός τομέας, ο οποίος υπονομεύεται εδώ και χρόνια από τον υπερβάλλοντα πληθωρισμό κόστους, χάνει μερίδια της αγοράς με ανησυχητικό ρυθμό προλειαίνοντας το έδαφος για τη σημερινή ύφεση.

Από τη δημιουργία της και μετά η Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση επέφερε στα κράτη μέλη ανεκτίμητες ωφέλειες, όπως η εσωτερική χρηματοοικονομική σταθερότητα, τα ιστορικά χαμηλά επιτόκια και η σταθερότητα των τιμών, η οποία δεν επηρεάστηκε από την αύξηση των τιμών του πετρελαίου. Εντούτοις σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, η Νομισματική Ένωση για να είναι επιτυχής και να ωφελεί όλα της τα μέλη απαιτεί την εύρυθμη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών και των αγορών προϊόντων και εργασίας, καθώς και την ουσιαστική ομοιογένεια των οικονομικών δομών των κρατών μελών της. Υπό αυτές τις συνθήκες και παρά τις όποιες πολιτικές δυσκολίες, η συνέχιση της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων παραμένει απολύτως αναγκαία.

Στην Ασία οι προοπτικές ανάπτυξης παραμένουν ευοίωνες. Οι δείκτες οικονομικής συγκυρίας υποδεικνύουν την ανοδική στροφή της ιαπωνικής οικονομίας μετά την απότομη ύφεση στα μέσα περίπου του 2004. Στην Κίνα η δραστηριότητα αυξάνεται με επιταχυνόμενο ρυθμό αντανακλώντας την ανάπτυξη των εξαγωγών, αλλά και την υπερθέρμανση της εγχώριας ζήτησης την οποία οι αρχές προσπαθούν να συγκρατήσουν.

Τα τελευταία χρόνια οι οικονομίες της Ανατολικής Ασίας έδωσαν ισχυρή ώθηση στο παγκόσμιο εμπόριο. Η σταθεροποιητική αυτή επίδραση θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σε μια περίοδο κατά την οποία σε άλλους τομείς όπως η συναλλαγματική πολιτική, η συμβολή τους στη σταθερότητα της παγκόσμιας οικονομίας τίθεται υπό αμφισβήτηση.

Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη μέριμνα στην αντιμετώπιση της διευρυνόμενης απόκλισης της εγχώριας ζήτησης στην Ευρώπη και σε ορισμένες χώρες της Ασίας από τη μία πλευρά και στις Ηνωμένες Πολιτείες από την άλλη. Λόγω του σημερινού δυσβάσταχτου ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών των Ηνωμένων Πολιτειών, θα πληθύνουν οι ενδογενείς πιέσεις για τη διόρθωση των υφιστάμενων ανισορροπιών. Σύμφωνα με προσομοιώσεις της Γραμματείας, οι πιέσεις αυτές σε κάποια χρονική στιγμή πιθανόν να λάβουν τη μορφή της αιφνίδιας εξασθένησης του δολαρίου επιφέροντας δυσμενείς συνέπειες στις χώρες του ΟΟΣΑ ως σύνολο. Πιο συγκεκριμένα, η πτώση του δολαρίου όχι μόνο θα περιστείλει τις καθαρές εξαγωγές, αλλά επίσης θα μειώσει την εγχώρια ζήτηση στην Ιαπωνία και την Ευρώπη των οποίων η οικονομία χαρακτηρίζεται από δυσκαμψία και όπου τα περιθώρια νομισματικών και δημοσιονομικών ελιγμών είναι περιορισμένα. Αν και επί του παρόντος η δυσάρεστη αυτή εξέλιξη δεν είναι η πιθανότερη, τείνει να προσλαμβάνει απειλητικές διαστάσεις.

Η επιτυχέστερη μείωση των εξωτερικών ανισορροπιών θα ωθούσε τις υπό «υπερβάλλουσα αποταμίευση» οικονομίες της Ασίας (Κίνα, Ιαπωνία και άλλες) και της ηπειρωτικής Ευρώπης να κατευθύνουν τα πρότυπα ανάπτυξης προς την εγχώρια ζήτηση, μειώνοντας έτσι το συνολικό οικονομικό κόστος προσαρμογής. Αντίθετα, στις Ηνωμένες Πολιτείες οι μακροοικονομικές πολιτικές, δημοσιονομικές και νομισματικές, θα πρέπει να εστιαστούν στην αύξηση της εθνικής αποταμίευσης.

Σε μερικές εύρωστες ασιατικές οικονομίες η συλλογική αυτή προσαρμογή θα συνεπαγόταν την ανατίμηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας και την επαναξιολόγηση του ρόλου της νομισματικής πολιτικής, η οποία θα πρέπει να επικεντρωθεί στην επιδίωξη εγχώριων στόχων όπως η σταθερότητα των τιμών και η εξομάλυνση των διακυμάνσεων της παραγωγής.

Στην Ευρώπη η δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για τη σταθερή ώθηση της εγχώριας ζήτησης ύστερα από τις αλλεπάλληλες αποτυχίες συνιστά άμεση πρόκληση. Πέρα από τη συμβολή της στην οικονομική σταθερότητα και την εξισορρόπηση των ισοζυγίων τρεχουσών συναλλαγών, η ισχυρότερη εγχώρια ζήτηση θα διευκόλυνε την πορεία των οικονομικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες εμπνέουν ανησυχίες σε κάποιες μερίδες της κοινής γνώμης όσον αφορά το δυνητικό αποπληθωριστικό τους αντίκτυπο. Οι επιτυχείς οικονομικές μεταρρυθμίσεις και η εύρωστη δυνητική ανάπτυξη θα βοηθούσαν την οικονομία της Ευρώπης να γίνει ανθεκτικότερη και ικανότερη να επωμιστεί το κόστος των μελλοντικών διακυμάνσεων της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Συνεπώς, η βελτίωση της διαχείρισης της ζήτησης παραμένει κεντρικό μέλημα. Πρώτα απ' όλα, η νομισματική πολιτική ενδέχεται να διαδραματίσει άμεσο ρόλο μειώνοντας σημαντικά τα βασικά επιτόκια. Υπό τις υφιστάμενες συνθήκες χαμηλού δομικού πληθωρισμού¹ και αναιμικής συνολικής ζήτησης, η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη ευρώ προβάλλει επιβεβλημένη. Όπως τονίστηκε στα προηγούμενα

¹ Βλέπε το ειδικό κεφάλαιο αυτού του τεύχους των *Οικονομικών Προοπτικών* που είναι αφιερωμένο στους δείκτες του «πυρήνα» του πληθωρισμού και στην ικανότητά τους όσον αφορά την πρόγνωση των μελλοντικών πληθωριστικών εξελίξεων.

τεύχη των *Οικονομικών Προοπτικών*, οι μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν σε πιο ευέλικτες και πιο συμφέρουσες για τους καταναλωτές χρηματοπιστωτικές λιανικές αγορές θα επέτρεπαν την εστίαση του συνολικού μεταρρυθμιστικού πλαισίου στη ζήτηση εξοπλίζοντας παράλληλα τις οικονομίες της ζώνης ευρώ με αποτελεσματικότερους δίαυλους μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής κατά τις καθοδικές φάσεις του οικονομικού κύκλου.

Εν κατακλείδι, μολονότι τα προηγούμενα τεύχη των *Οικονομικών Προοπτικών* πραγματεύονταν διεξοδικά την ανάγκη δημοσιονομικής ισορροπίας, η εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών συντελείται, στην καλύτερη περίπτωση, εξαιρετικά αργά στην πλειοψηφία των μεγάλων χωρών του ΟΟΣΑ. Στην Ευρώπη το νέο και πιο ευέλικτο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα έπρεπε να συνοδεύεται από ένα ευρύτερο αίσθημα εθνικής «οικειοποίησης» και να εφαρμόζεται με στόχο την οριστική μείωση των σημερινών δημοσιονομικών ανισορροπιών.

© OECD 2005

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περίληψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

**Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ
www.oecd.org/bookshop/**

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights/

